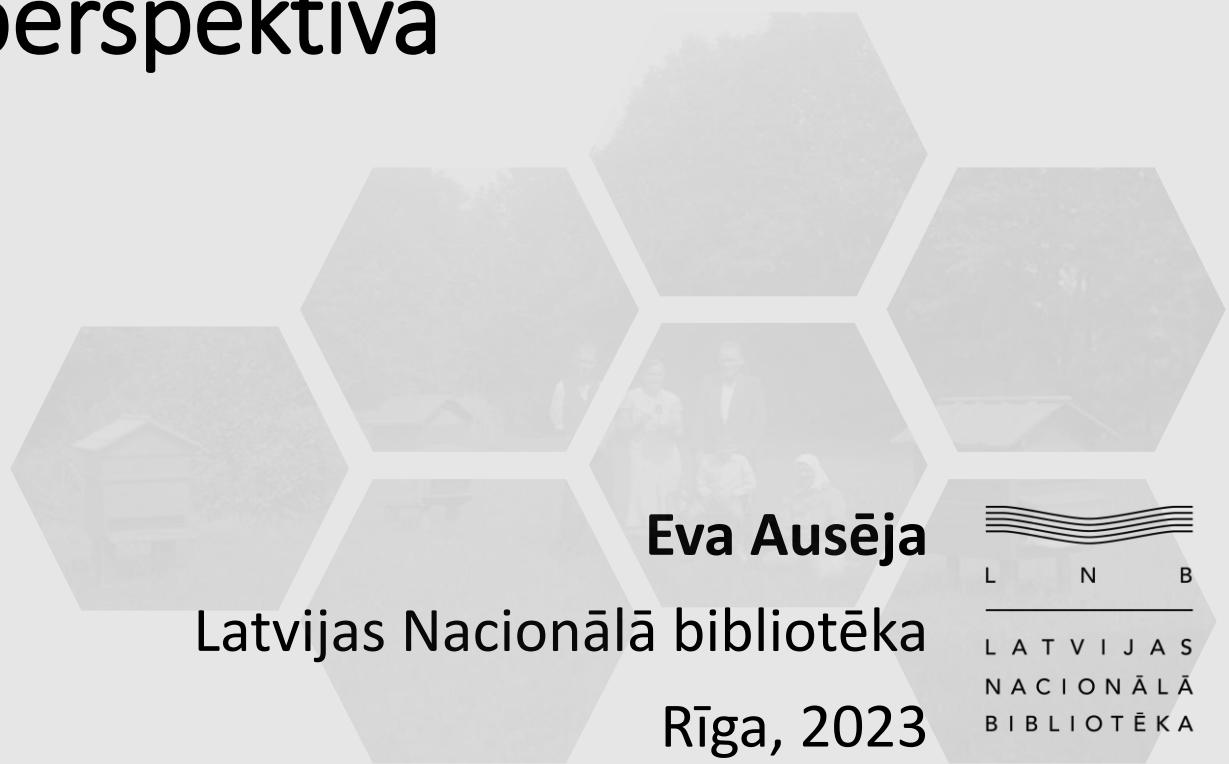

Digitalizācija reģionu bibliotēkās:

ieskats aptaujas rezultātos un teksta pārskatos,
sadarbības perspektīva

Eva Ausēja

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Rīga, 2023

Saturs

Teksta pārskati

No pārskatiem...

Digitalizēt novadpētniecības materiālu krājumu, **padarot to pieejamu, veicinot novada atpazīstamību**, tas dod iespēju materiālus izmantot visiem interesentiem.

Cēsu centrālā bibliotēka

Novadpētniecības materiālu tiešsaistes izmantojamību palielina arī bibliotēkas **iesaistīšanās projektos**, piemēram, Industriālajā mantojumā.

Bibliotēkas, krājumu popularizē sociālajos tīklos, taču šāds risinājums nenodrošina krājuma nepārtrauktu, sistematizētu pieejamību.

Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka

Sadarbība ar Limbažu novada muzejiem digitalizācijas jomā.

Limbažu Galvenā bibliotēka

MNB jauna pieredze digitalizācijā un novadpētniecības kolekcijas veidošanā kopīgā platformā **digitalbiblioteka.lv**.

Madonas Novada bibliotēka

Lāčplēša (Ogres nov.) bibliotēkā uzsāktas sarunas par krājumā esošo fotoalbumu **digitalizēšanu, ko piedāvājis veikt kāds bibliotēkas lietotājs**.

OCB

2023.gada sākumā iegādāta profesionāla **skenēšanas iekārta**, turpināt darbu pie **digitālo izstāžu plānošanas un veidošana**, izstrādāt saistošu Siguldas novadpētniecības materiālu **jauniešiem un pusaudžiem**.

Siguldas novada bibliotēka

Turpina palielināties virtuālais apmeklējums, sabiedrība izrāda interesi par bibliotēkas veidotajiem digitālajiem materiāliem. Tiek veikts aktīvs darbs, lai **popularizētu TGB pieejamos digitālos materiālus**.

Talsu Galvenā bibliotēka

Jārisina digitālo materiālu izmantošanas **uzskaites** jautājums.

Valmieras bibliotēka

Jāveic materiālu digitalizācija, jo bibliotēkas novadpētniecības materiālu krājumā atrodas dokumenti, kas ar laiku dzeltē un **ārējo apstākļu ietekmē bojājas**.

Olaines bibliotēka

Aktualitātes teksta pārskatos saistībā ar digitalizāciju

Digitalizācija ir izcelta kā aktualitāte un nepieciešamība

Sadarbība novada līmenī un LNB

Sākta digitālo materiālu apkopošana, sistematizēšana un uzskaitē

Aktualizēts saglabāšanas aspekts

Veidotas jaunas digitālās kolekcijas un elektroniskās mapes

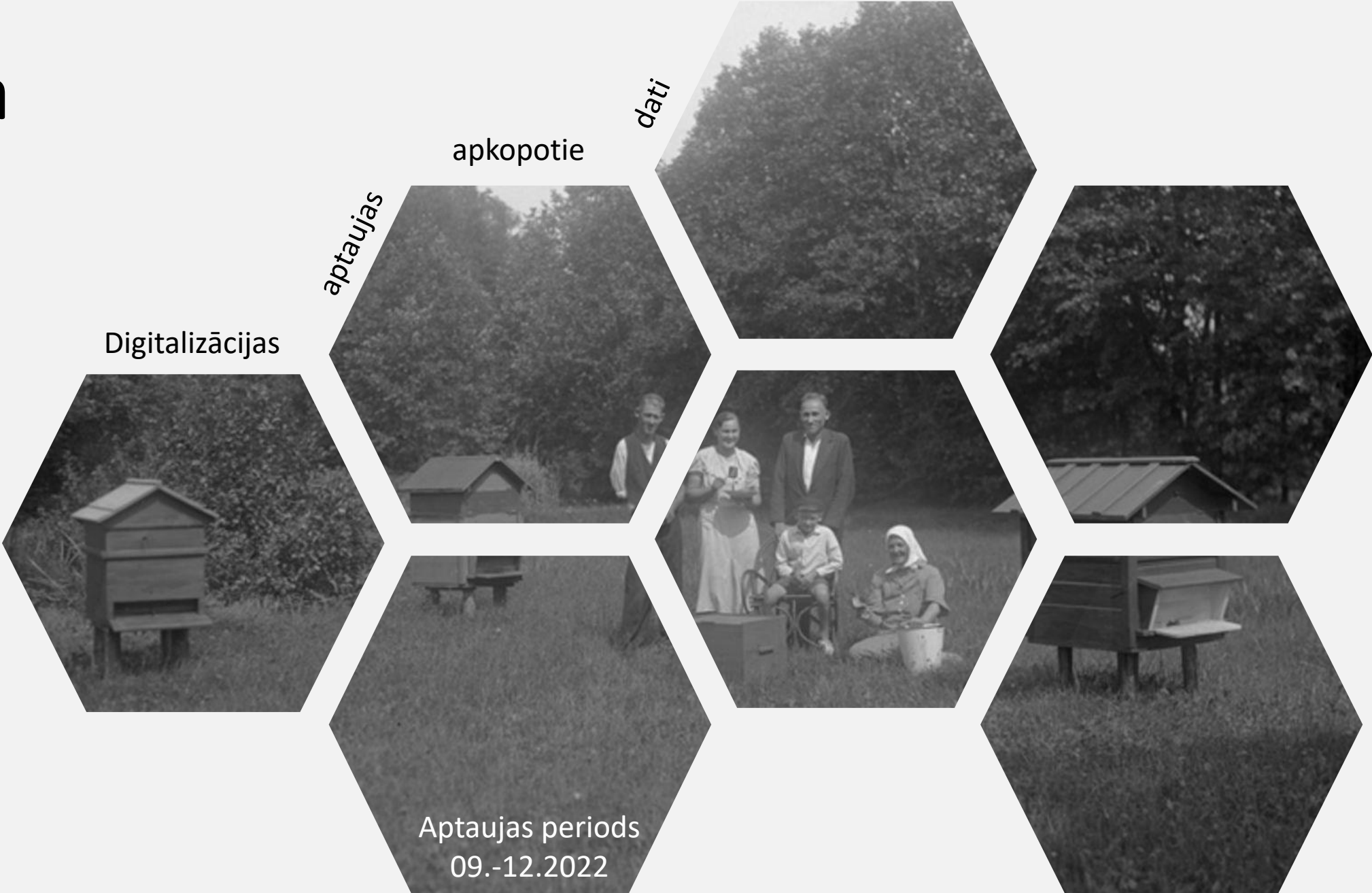
Dalība projektos «Industriālais mantojums» un «Latviešu grāmatai 500»

Novadpētniecības darba plānošanas dokumentu izstrāde, kurā ietverta krājuma digitalizācija

2023.gadā plāno apmācības saistībā ar digitalizāciju

Iezīmējas arī ierakstu (metadatu) kvalitātes aspekts

Anketa

Ieguvumi

Situācijas apzināšana

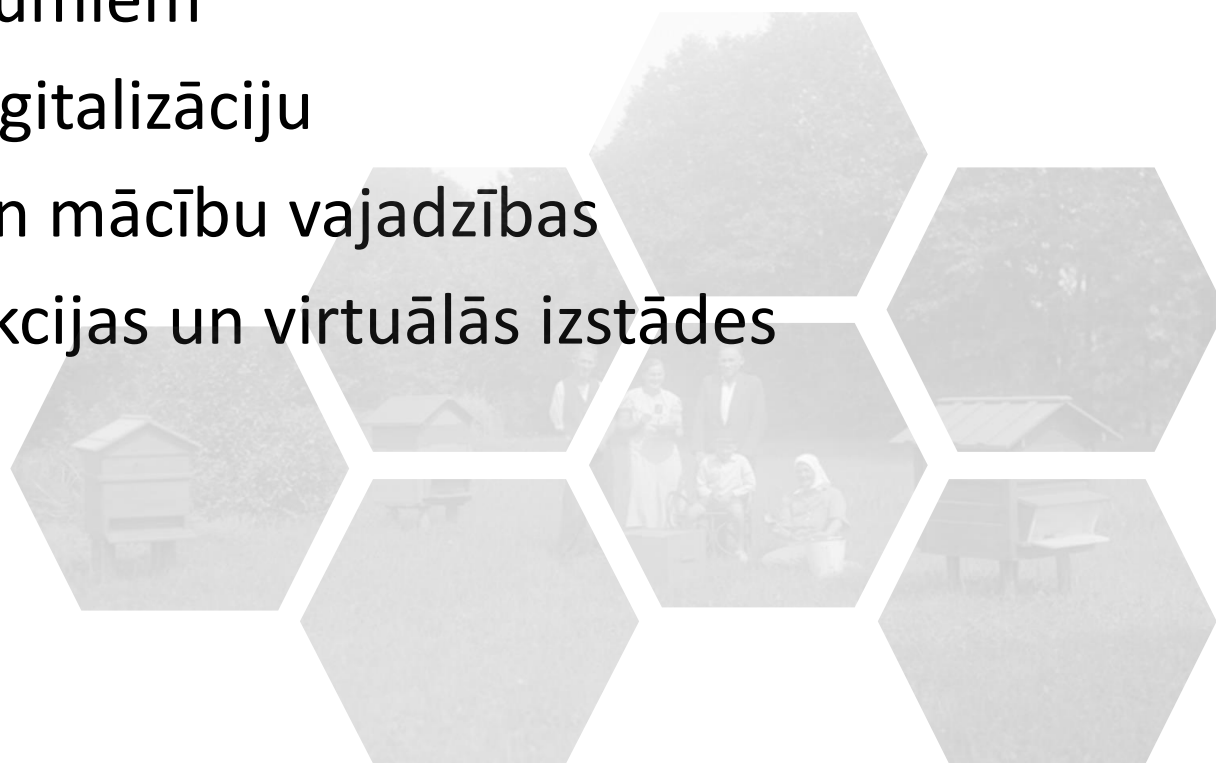
Viedokļu apkopošana

Dziļāka izpratne galvenajiem izaicinājumiem

Apzināt potenciālu uzsākt/turpināt digitalizāciju

Noskaidrots nepieciešamo atbalstu un mācību vajadzības

Iespēja apzināt reģionu digitālās kolekcijas un virtuālās izstādes

Anketa: secinājumi

Atsaucība ļoti liela. Paldies!

Gandrīz visās RGB digitalizācija tiek veikta (dažkārt netiek uzskaitīta)

Biežāk digitalizētie materiāli ir attēli, atklātnes, fotogrāfijas un raksti no periodikas

40% RGB ir multifunkcionālās iekārtas, 25% atsevišķs A4 skeneris, 22% fotoaparāts

Digitalizētais saturs lielākoties tiek glabāts BIS Alise, uz serveriem vai datora cietajā diskā

- 40% RGB laika gaitā bijušas bojāti vai neatgriezeniski zuduši digitālie objekti

- 47% RGB bijusi nepieciešamība pārskenēt iepriekš digitalizēto materiālu

- 83% veidot otras kopiju digitālajiem objektiem

- TIF arhīvdatnes veido tikai 7 RGB

4 bibliotēkās digitalizētais saturs tiek glabāts CD, ieteikums izvērtēt iespēju pārnest saturu uz drošāku nesēju

Pēc anketas datiem Digitalbiblioteka.lv savu saturu glabā 4 bibliotēkas (+ZL, IM)

Respondenti

Iesniegtas 36 atbildes

26 reģionu galvenās bibliotēkas

10 pagastu bibliotēkas

trūkst 4 novadu (2 Zemgalē; 2 Latgalē)

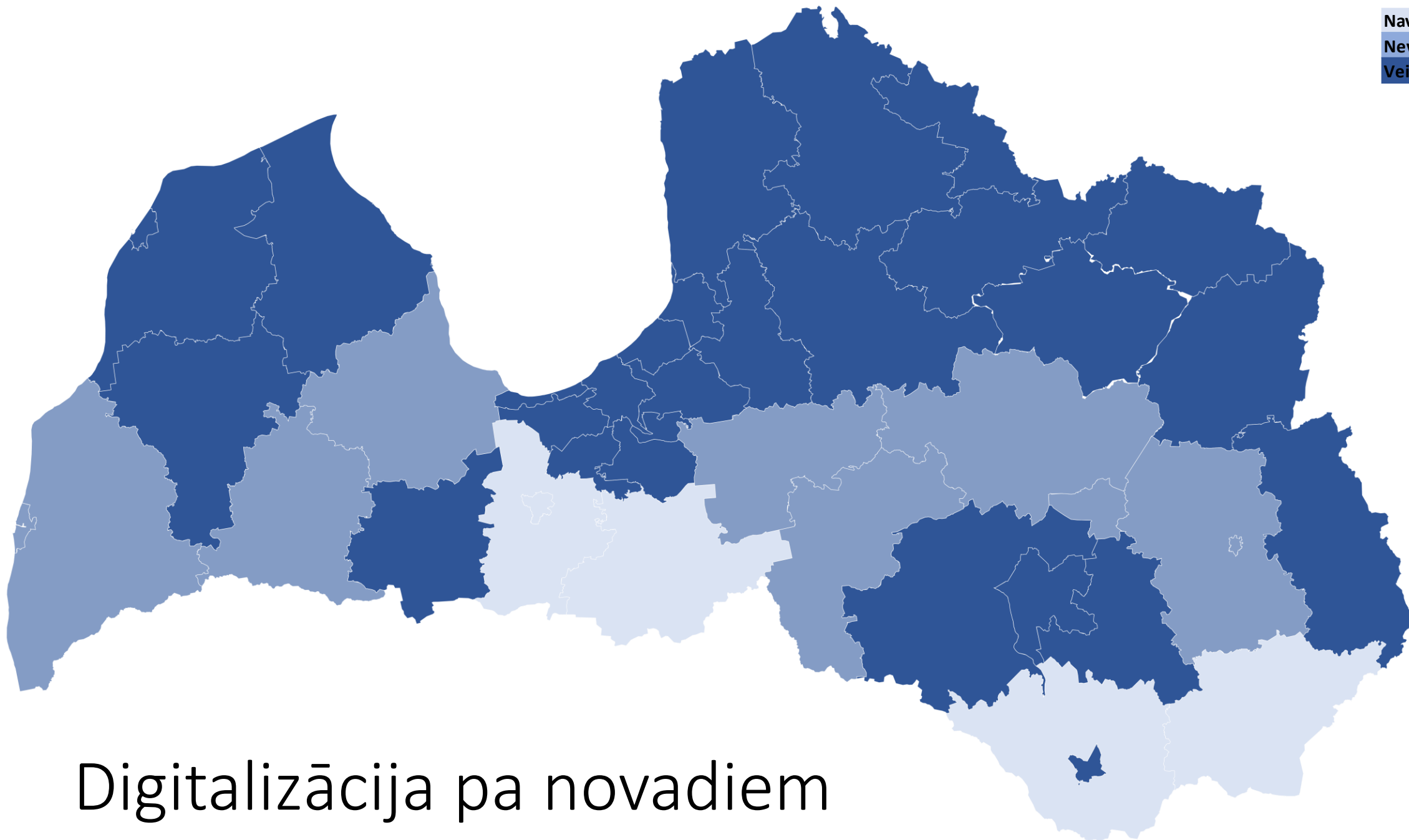
Digitalizācija uzsākta 19

Digitalizācija nav uzsākta 7

1	Gulbenes novada bibliotēka
2	Kuldīgas Galvenā bibliotēka
3	Preiļu Galvenā bibliotēka
4	Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka
5	Limbažu Galvenā bibliotēka
6	Balvu Centrālā bibliotēka
7	Valkas novada Centrālā bibliotēka
8	Talsu Galvenā bibliotēka
9	Rēzeknes Centrālā bibliotēka
10	Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka
11	Madonas novada bibliotēka
12	Līvānu novada Centrālā bibliotēka
13	Aizkraukles novada centrālā bibliotēka
14	Dobeles NCB
15	Cēsu Centrālā bibliotēka
16	Saldus novada bibliotēka
17	Rīgas Centrālā bibliotēka
18	Ogres Centrālā bibliotēka
19	Salaspils novada bibliotēka
20	Ludzas novada bibliotēka
21	Valmieras bibliotēka
22	Ventspils reģiona galvenā bibliotēka
23	Tukuma bibliotēka
24	Jūrmalas Centrālā bibliotēka
25	Alūksnes novada bibliotēka
26	Latgales Centrālā bibliotēka

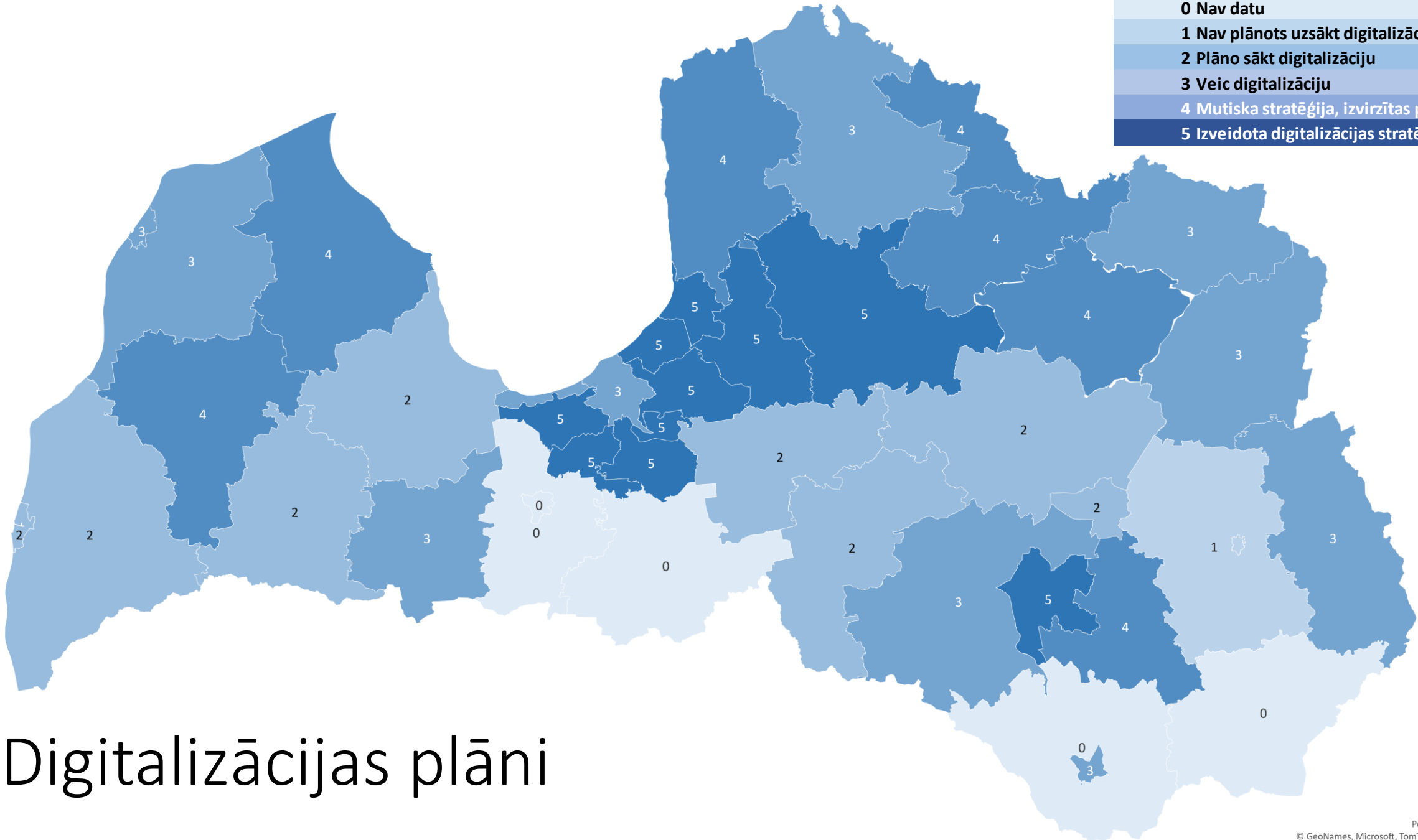
*pēc anketā sniegtajiem datiem

Nav datu
Neveic digitalizāciju
Veic digitalizāciju

Digitalizācija pa novadiem

- 0 Nav datu
- 1 Nav plānots uzsākt digitalizāciju
- 2 Plāno sākt digitalizāciju
- 3 Veic digitalizāciju
- 4 Mutiska stratēģija, izvirzītas prioritātes
- 5 Izveidota digitalizācijas stratēģija

Digitalizācijas plāni

Virtuālās izstādes un digitālās kolekcijas

Bibliotēkas nosaukums

Gulbenes novada bibliotēka

Kuldīgas Galvenā bibliotēka

Preiļu Galvenā bibliotēka
Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka
Limbažu Galvenā bibliotēka
Balvu Centrālā bibliotēka

Valkas novada Centrālā bibliotēka
Talsu Galvenā bibliotēka
Rēzeknes Centrālā bibliotēka
Jēkabpils novada Galvenā bibliotēka
Madonas novada bibliotēka
Līvānu novada Centrālā bibliotēka
Aizkraukles novada centrālā bibliotēka

Dobeles NCB
Cēsu Centrālā bibliotēka
Saldus novada bibliotēka
Rīgas Centrālā bibliotēka
Ogres Centrālā bibliotēka
Salaspils novada bibliotēka

Ludzas novada bibliotēka

Valmieras bibliotēka

Ventspils reģiona galvenā bibliotēka
Tukuma bibliotēka
Jūrmalas Centrālā bibliotēka

Alūksnes novada bibliotēka

Latgales Centrālā bibliotēka

Kādas digitālās kolekcijas ir izveidotas bibliotēkā (nosauciet nozīmīgākās):

Gulbenes novads senajās fotogrāfijās, Gulbenes novads fotogrāfijās (1949-1989), Latvijas Tautas frontes Gulbenes nodaļas vēsture

Interaktīvā vietne "Kuldīgas ebreju vēsture digitālajā vidē", datubāze "Kuldīga: Vēsture. Notikumi. Cilvēki", digitālā kolekcija Latvijas Tautas frontes Kuldīgas nodaļa, digitālā kolekcija "Cantus" E.Vignera Kuldīgas Mūzikas skola (gads?), izstrādes procesā: Novada kalendārs-datubāze, kas digitālos objektus ietver ilustratīviem mērķiem

Kopskaitā 31 brīvīpējas kolekcija (Silajāņu keramika, Novadnieku enciklopēdija, Preiļu pils un parks pagātnē un šodien (2004 CD), Aglonas pagasta muzeji, u.c.) un 30 lokālās kolekcijas

Limbažu izdevējdarbība, Minhauzens, Rīgas ielas vēsture fotogrāfijās /1930.-1980.g./

Balvu tautas teātris, Balvu slimnīca, Balvu pareizticīgo baznīca

Ceļā uz Dziesmu svētkiem, Valkas ģimnāzija fotogrāfijās, laikraksta Ziemeļlatvija publikācijas tiek pievienotas ierakstu anotācijās BIS ALISE

Fricis Adamovičs, Aivars Aivieksts

Jēkabpils cukurfabrika, Par V.Orehovu un dārzniecību, plūdiem, Baltijas ceļu, A.Žilinski, A.Karlsoni

Līvānu bioķīmiskā rūpnīca

Dobeles pienotavas stāsti, Dobeles ielas, Dobeles tirgus laukums

Bibliotēkas 100 gadu jubilejai veltītās digitālās izstādes

Ēka Brīvības gatvē 206 (1895-1940); Ziemeļblāzmas arhitektūras komplekss (1886–1940)

multimediālā vietne veltīta Knutam Skujeniekam www.knutsskujeniaks.lv

Ludzas ebreju kapi [digitāla izstāde], Andrejs Pēteris Baiža [fiziska izstāde bibliotēkā], Lilita Kornele [ieraksts mājaslapā ar bildi]

1) Laikr. Liesma pielikuma "Valmierietis" raksti BIS ALISE; 2) Jāņparka apkaime; 3) Kinomatieru studija KRISTINS; 4) Agrāk nepublicēto dokumentu kolekcija (atmiņas, rokraksti, dzīvesstāsti) 5) Novadpētniecības konkursi; 6) Valmieras novada bibliotēku vēsture; 7) Izdevēji Dūņi - Valmiera/Cēsis/Rīga; 8) Pagasta padomju, kolhozu un nevalstisko organizāciju periodiskie izdevumi, informatīvie biļeteni Valmieras rajona teritorijā līdz novadu reformai 2009. gadā. (notiek darbs)

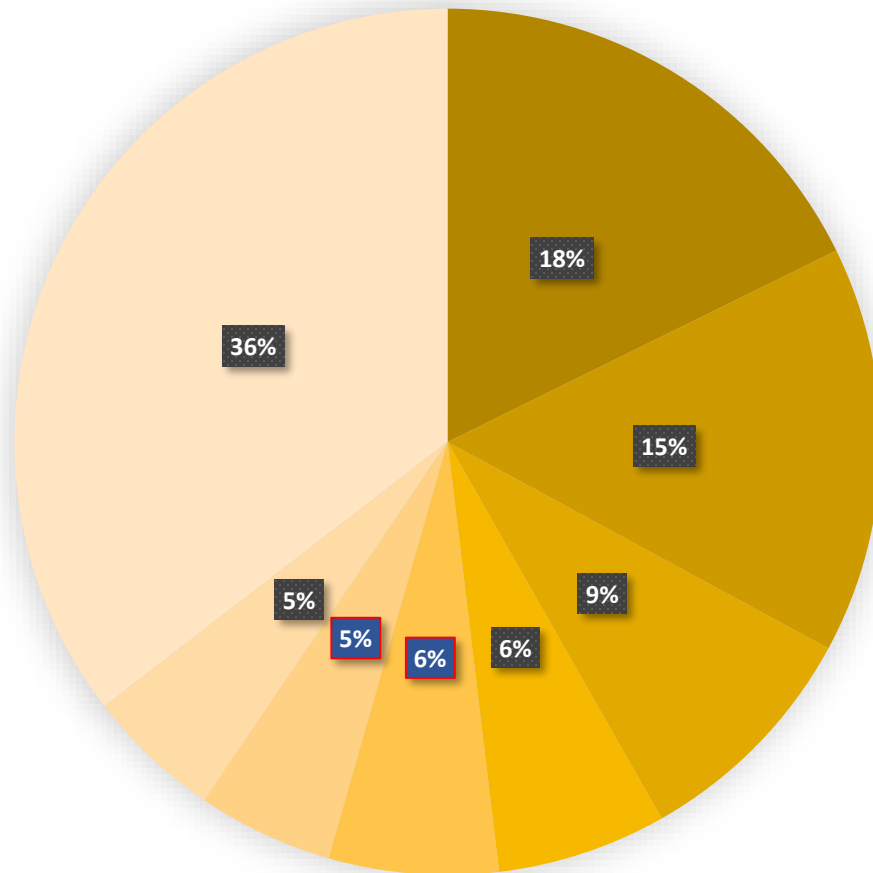
Industriālais mantojums - Ventspils zivju konservu kombināts, rūpnīca "Usma", Zudusī Latvija, "Ventas Balsij" – 100. Redaktori un viņu laikmets, Kuraž Krišam 100, Ventspils bibliotēkas vēsture 2 daļās, Ventspils bibliotēkas simtgadei veltītas, Fr.Dziesmas fotogrāfiju kolekcija

Ievērojamu novadnieku biogrāfijas

virtuālās izstādes; vietējā avīze (Padomju Alūksne, Oktobra Karogs) ; industriālais mantojums (Alūksnes Putnu ferma, Alūksnes maizes kombināts) u.c.

Dziesmotā Latgale (2020), Daugavpils Baznīcu kalns (2014), Bibliotēkas vēsture (2017), Virtuālā izstāde Anita Liepa (2023), virtuālā izstāde Daugavpils dzejniekam, žurnālistam Aleksejam Solovjovam 90 u.c. Dinaburgas cietoksnis (2015)

Biežāk izmantotie e-pakalpojumi Cēsu CB, lietotāju aptauja

- Datubāzes un e-resursus
- 3td e-GRĀMATU bibliotēka
- Attālinātas konsultācijas
- Elektroniskas informācijas saņemšana e-pastā pēc pieprasījuma
- Digitālās izstādes
- Novadnieku datubāze
- Attālinātā reģistrēšanās
- Nevienu

Netiek veikta digitalizācija, bet ir virtuālās izstādes

- Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka
  - Virtuālās izstādes «Krišjānis Valdemārs», «Sv. Annas Baznīca» u.c.
- Rēzeknes Centrālā bibliotēka
  - Virtuālās izstādes «Jānis Klīdzējs» u.c.
- Madonas novada bibliotēka
- Aizkraukles novada centrālā bibliotēka
- Saldus novada bibliotēka
  - Vadakstes mantojums
  - Novadpētniecības izstādes «Valdemāram Ancītim – 100» u.c.
- Ogres Centrālā bibliotēka
- Tukuma bibliotēka
  - Virtuālās izstādes «Reiz Tukumā...» u.c.

Terminoloģija, digitālā satura atrādīšana

Virtuālā izstāde – Limbaži (avīžu izgriezumi, foto), Dobeles, Alūksne, Salaspils, Ludza, RCB, Krāslava (jaunākās grāmatas)

Digitālā izstāde – Limbaži, Cēsis, Gulbene

Novadpētniecības izstāde – Limbaži, Saldus

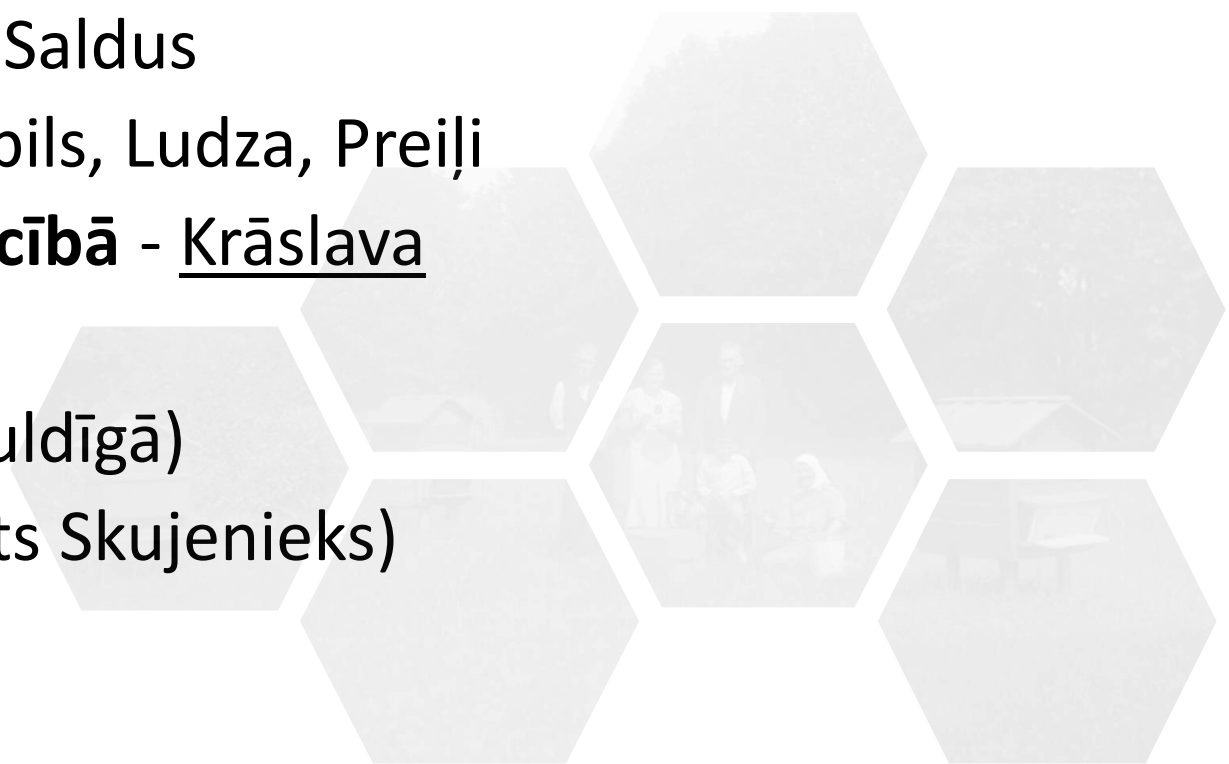
Digitālā kolekcija – Daugavpils, Salaspils, Ludza, Preiļi

Digitāla satura izstādes novadpētniecībā - Krāslava

Datubāze – Daugavpils, Kuldīga, Balvi

Interaktīvā vietne – Kuldīga (Ebreji Kuldīgā)

Multimediāla vietne – Salaspils (Knuts Skujenieks)

Digitālie objekti un kolekcijas lietotājiem pieejamas

BIS Alise

Bibliotēkas tīmekļa vietnē

Bibliotēkā uz vietas

Izveidota atsevišķa vietne

Kuldīgas Galvenā bibliotēka

Balvu Centrālā bibliotēka

Salaspils novada bibliotēka

Valmieras bibliotēka

digitalabiblioteka.lv

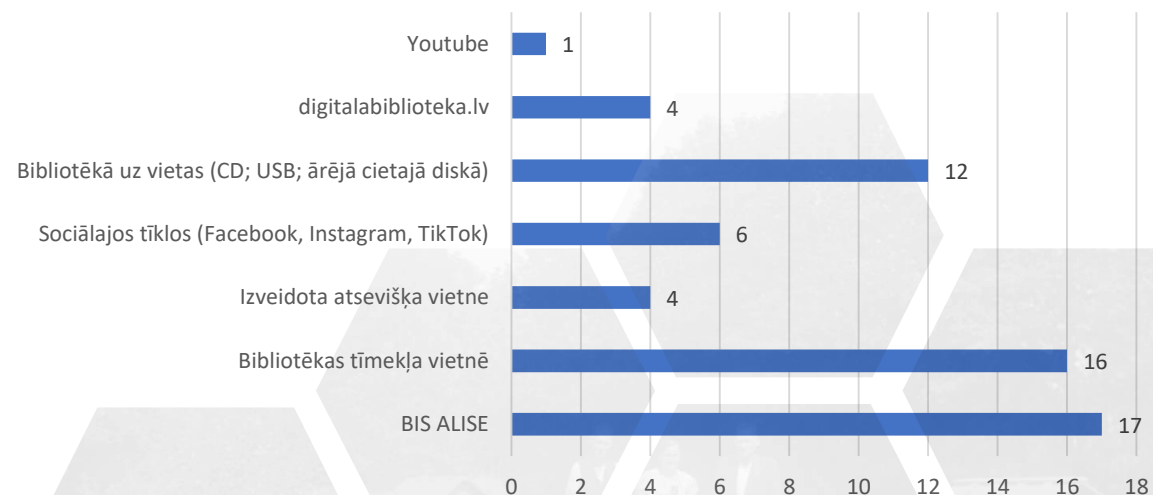
Ventspils reģiona galvenā bibliotēka

Salaspils novada bibliotēka

Limbažu Galvenā bibliotēka

Gulbenes novada bibliotēka

Bibliotēkas veidotie digitālie objekti un kolekcijas lietotājiem pieejamas

Virtuālās izstādes: secinājumi

Grūti orientēties dažās bibliotēku mājas lapās, nav konsekvences

Bibliotēkas tīmekļa vietne dažkārt ir ierobežojošais faktors pilnvērtīgai digitalizētai novadpētniecības satura atspoguļošanai

BIS Alises formāts nav ērts digitālo objektu atrādīšanai (pietuvināšana, atskaņošana)

Virtuālo izstādi veido saite uz BIS Alisi bibliotēkas tīmekļa vietnē

Virtuālās izstādes un digitālās izstādes tiek uztvertas kā dažādas lietas, dažkārt pat savstarpēji nesaistītas

Virtuālās izstādes ietver sevī ļoti plaša spektra saturu:

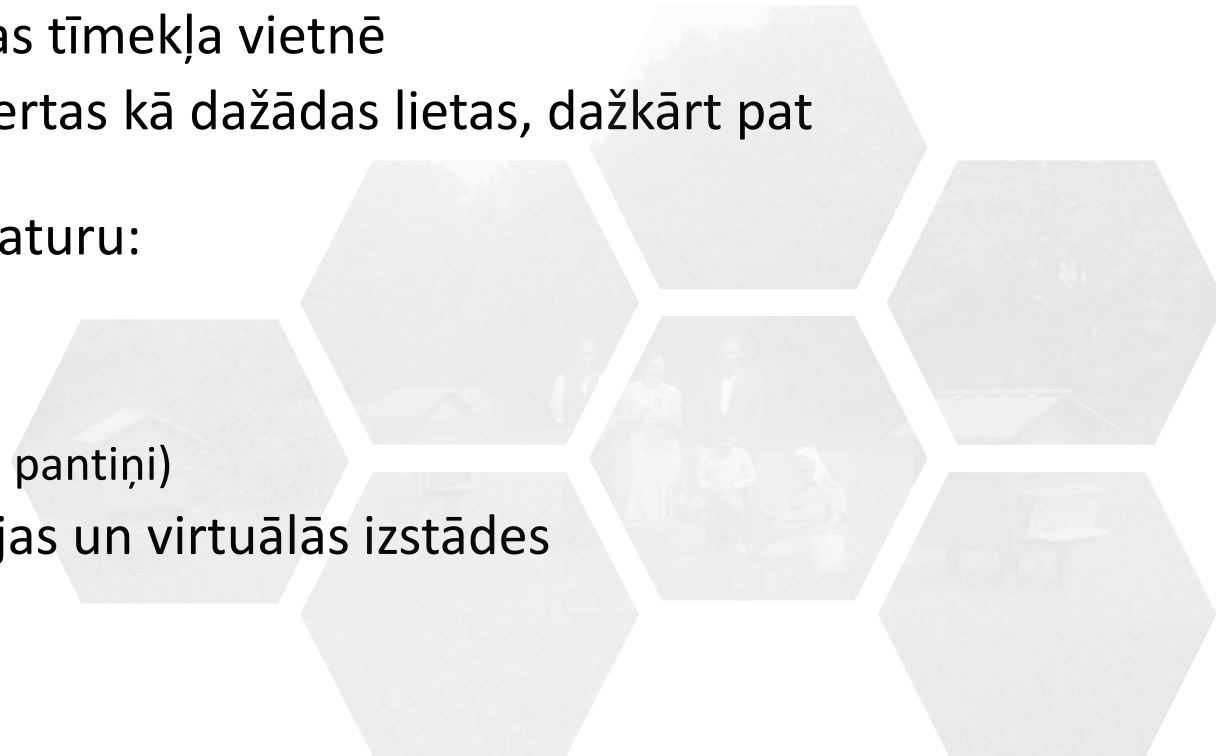
- Jaunākās grāmatas

- Novadpētniecība

- Rakstnieku gadadienas

- Izklaidējošs saturs (helovīns, rokdarbi, apsveikuma pantīni)

Procesā tika atklātas nozīmīgas digitālās kolekcijas un virtuālās izstādes

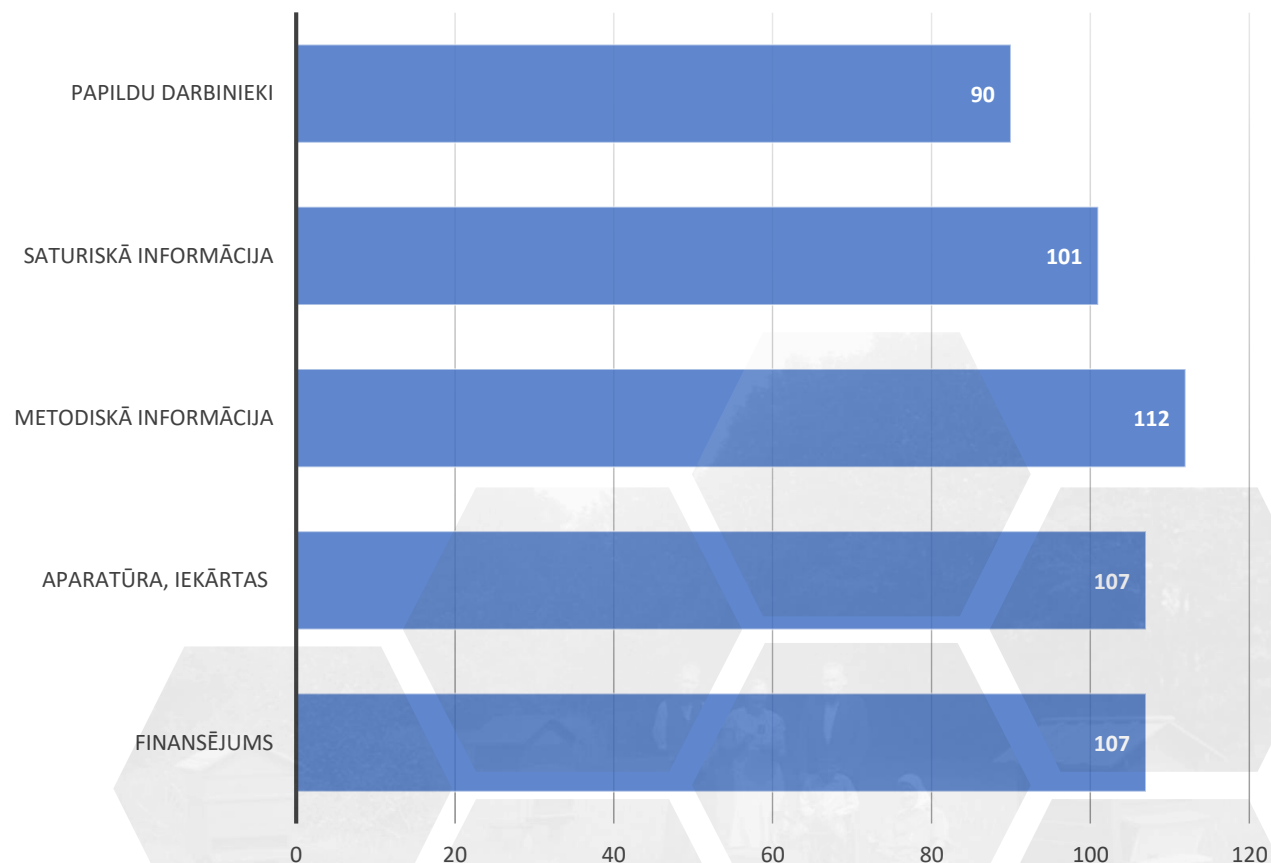
Problemātika

Nepieciešamais atbalsts

Metodiskā informācija
Iekārtas un aparātūra
Finansējums

RBG nepieciešams atbalsts 26 RGB

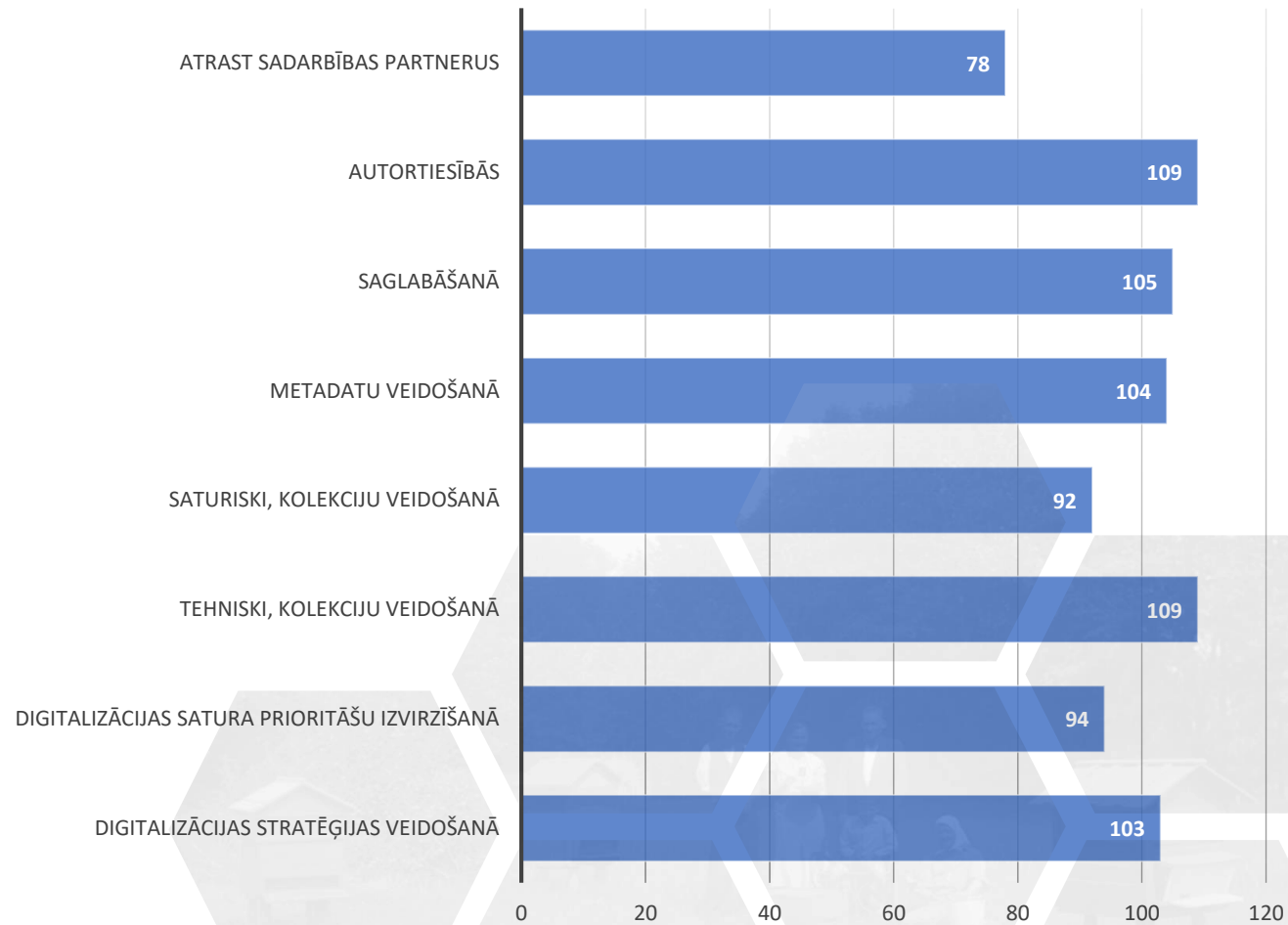
Mācību vajadzības

Tehniskās zināšanas kolekciju veidošanā

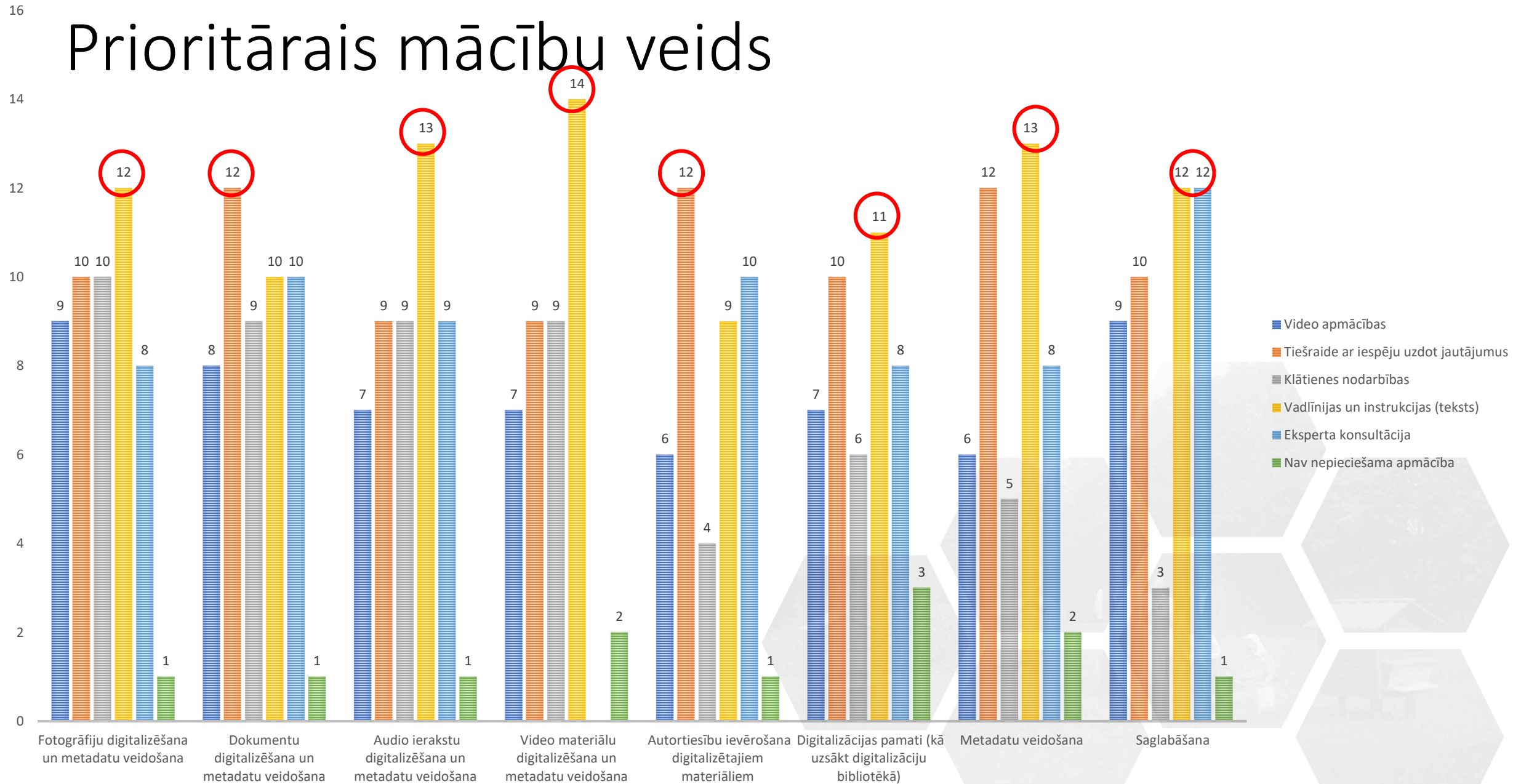
Ar autortiesībām saistītie jautājumi

Digitālo objektu saglabāšana un pārvaldīšana

RGB mācību vajadzības

Prioritārais mācību veids

Secinājums: apmācības, kuras iespējams apgūt attālināti, sev ērtā laikā

Datu salīdzināšana

ANKETĀ Kopējais DO skaits	Bibliotēka	STATISTIKA 2021.g.				Bibliotēka
		Att.	Teksts	Sakņa/Video	Kopā	
Sākot no 80 000	Kuldīga	6000	12000	10 (10h)	18 010	Kuldīga
Ap 40 000	Preiļi	3000	4500	-	7 500	Preiļi
14 000 – 16 000	Jēkabpils; Līvāni; Valmiera	1500	9000	42 (28h) + 103 (30h)	10 645	Valmiera
2500 – 3500	Ludza; Salaspils ; Valka; Balvi; Gulbene	1300	1	3 (6h)	1 304	Gulbene
1500 – 2500	Jūrmala; Cēsis	2000	3500	307 (4h) + 126 (7h)	5 933	Salaspils
Līdz 1000	Limbaži; Talsi; Dobeles; Latgales Centrālā bibliotēka	18000	4000	132 (25h)	22 132	Ventspils (70 kol.)
Nav apkopotu datu	Alūksne; RCB; Ventspils (214 kolekcijas)	87	-	-	-	Latgales Centrālā bibliotēka

Ieguvumi atrisinot problemātiku

Terminoloģija

Lietotāji spēs ātrāk atrast nepieciešamo informāciju

Vienāda izpratne par digitalizācijas jautājumiem

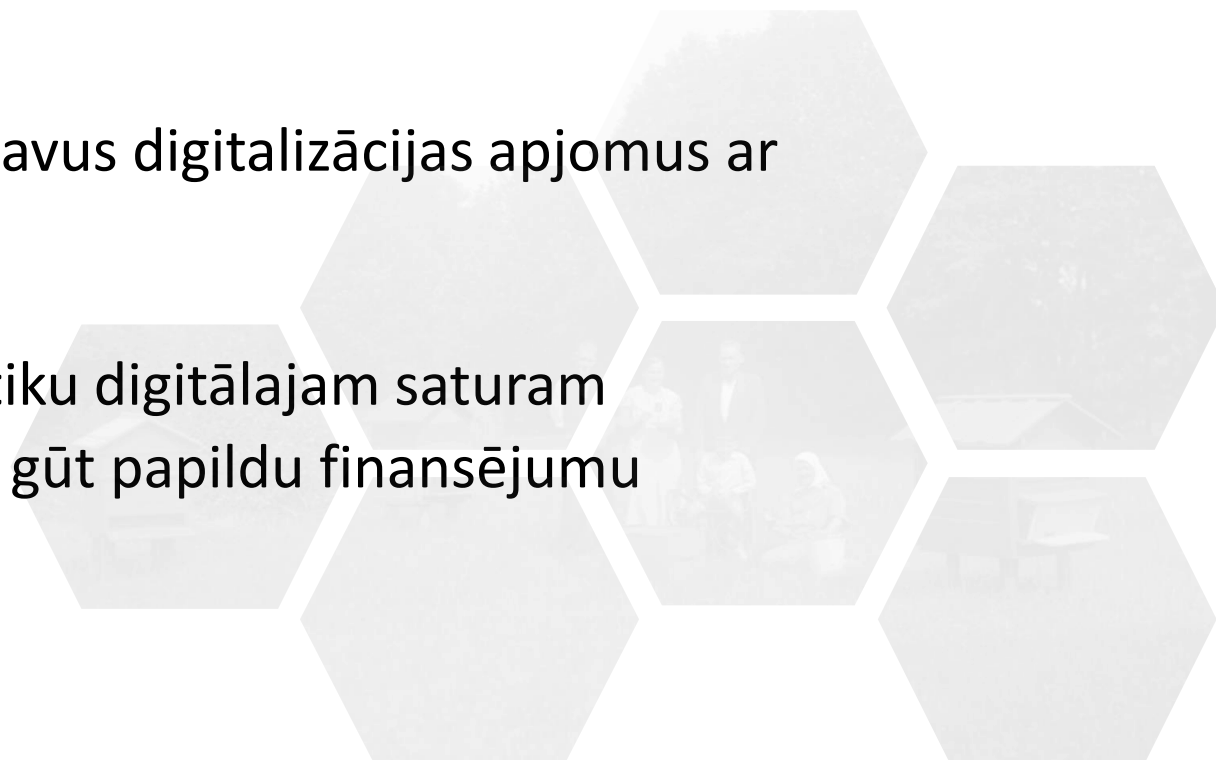
Statistika

Datu pēctecība, lai ir iespēja salīdzināt savus digitalizācijas apjomus ar iepriekšējiem periodiem

Plānot darba plūsmas

Mērīt apmeklējuma un skatījuma statistiku digitālajam saturam

Iespēja strādāt ar pašvaldību un iespēju gūt papildu finansējumu

DOM

ALISE -
Analītika

DOM -
Unikālais
saturs

Iespēja saturu saglabāt DOM

No anketas datiem

- + Ieinteresētas ir 17 RGB
- 6 RGB nav atbilstoša satura
- 2 RGB nevēlas dublēt saturu
- 1 RGB vēl nezina

Prakse (01.-03.2023)

DOM izveidotas 4 kolekcijas

Gulbenes novadpētniecība

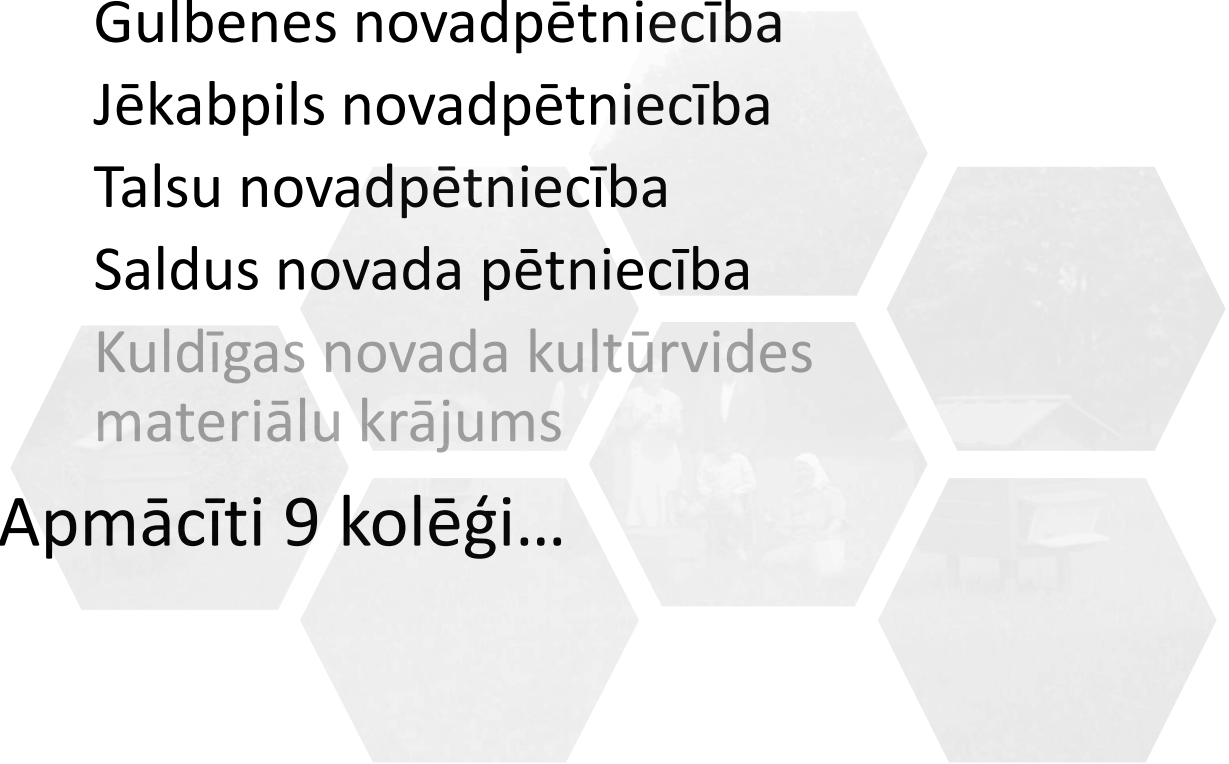
Jēkabpils novadpētniecība

Talsu novadpētniecība

Saldus novada pētniecība

Kuldīgas novada kultūrvides
materiālu krājums

Apmācīti 9 kolēģi...

Janvāris 2023

DOM izveidota pirmās
reģionu novadpētniecības
kolekcijas:

Gulbenes
novadpētniecība

Visos metadatos:

Visās versijās

Aprakstošie metadati

DOM ID: UN ▾

Autors: UN ▾

Valoda: --- ▾ UN ▾

Radišanas / public. dat.: UN ▾

ISBN: UN ▾

Ārējais ID: UN ▾

ALEPH ID: UN ▾

DOM ID ▾ UN ▾

Resursa tips: --- ▾ UN ▾

Nosaukums: UN ▾

Kolekcija: Gulbenes novadpētniecība   UN ▾

Priekšmets: UN ▾

ISSN: UN ▾

Datu avots: --- ▾ UN ▾

Izcelsme: UN ▾

Kolekcijā jau 69 objekti [22.03.2023]

+		☐	22.		1280430	1	2073352	Stradu ciema sieviešu ansamblis	[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	07.03.2023 14:58:49			
+		☐	23.		1280426	1	2073348	Stradu ciema sieviešu ansamblis	[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	07.03.2023 14:48:06			
+		☐	24.		1280417	1	2073334	Skaidrītes Kalējas mezglojumi	[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	07.03.2023 14:23:53			
+		☐	25.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	04.03.2023 13:31:07			
+		☐	26.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	04.03.2023 13:13:32			
+		☐	27.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	23.02.2023 12:26:22	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	23.02.2023 12:35:09	
+		☐	28.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	23.02.2023 12:18:38			
+		☐	29.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	23.02.2023 12:02:00			
+		☐	30.						[198-]	Fotogrāfija	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv	23.02.2023 11:39:19			

4 5 > >> let uz lapu let

Migrācija

Apraksts

Bibliogrāfiskais apraksts

Īsais apraksts

MARC 21

NOSAUKUMS	Karīne Veinberga : [Druvienas muižas dārznieka Kārļa Veinberga meita, Druvienas pagasts (Gulbenes novads)].
IZDEVĒJS/GADS	[Izdošanas vieta nav zināma izdevējs nav zināms] 1955
APJOMS	- 1 fotogrāfija ; 20x15 cm.
PIEZĪMES	Fotogrāfs nav zināms
PERSONA	Veinberga, Karīne Veinbergs, Kārlis
VIETVĀRDS	Druvienas pagasts (Gulbenes novads) - Iedzīvotāji
TEMATI	Fotogrāfijas Skenēti attēli -- Druvienu.
UDK INDEKSS	821.174

Anotācija

ALISES datu migrēšana uz DOM

Digitālā objekta apraksts

Digitālā objekta ID:	1062577
Versijas ID:	1658411
Versija:	v.2
Sīktēls:	
Tips:	Fotogrāfija
Nosaukums (latviešu):	Alma un Georgs Gāteri ar bērniem Johannu un Alfrēdu
Oriģināla radīšanas datums:	1929
Fiziskais raksturojums (latviešu):	1 fotogrāfija
Fiziskais datu nesējs:	Fotopapīrs
Priekšmets:	Fotogrāfijas
Priekšmets:	Gāters, Alfrēds, 1921-1986
Priekšmets:	Valodnieki
Priekšmets:	Ārsti
Priekšmets:	Apģērbs
Priekšmets:	Ģimenes
Oriģināla turētājs:	Gulbenes novada bibliotēka
Pieder kolekcijai:	Gulbenes novadpētniecība
Izcelsme:	Sarmiņes Balodes privātā kolekcija
Izveidošanas datums:	2023-01-13
Izveidojis lietotājs:	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv
Labošanas datums:	2023-01-14
Labojis lietotājs:	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv
Akceptēšanas datums:	2023-01-14
Akceptējis lietotājs:	sanita.jurkane@gulbenesbiblioteka.lv
Autortiesības:	Nav aizsargāts ar autortiesībām
Pieļaušanas tiesības:	Pieejams tīmeklī
URI:	http://dom.lndb.lv/data/obj/1062577 HTML skats RDF dati XML dati

Izaicinājumu pilns ceļš

Dažādi formāti

Dažādi standarti

Atrādīšanas iespējas

Saglabāšanas iespējas

Ilgspējīgi risinājumi

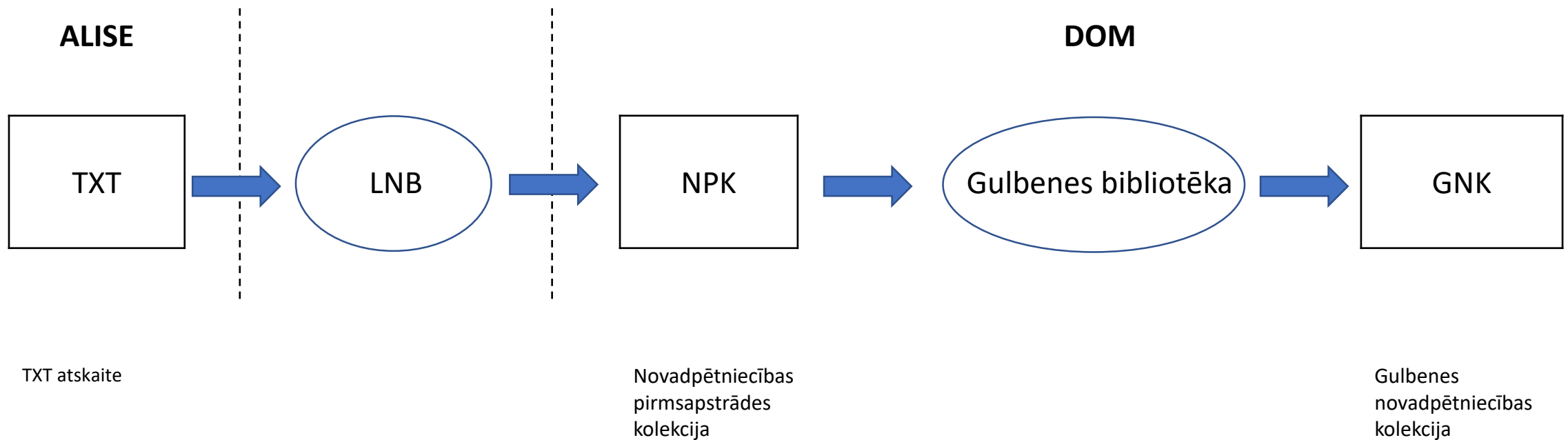
Dažādas institūcijas

Autortiesības

Metadatu pārceļšanas shēma

Sadarbība

Secinājumi

Secinājumi

Katra bibliotēka ir unikāla

Katras bibliotēkas saturs ir unikāls

Kopā strādāsim pie konsekvences

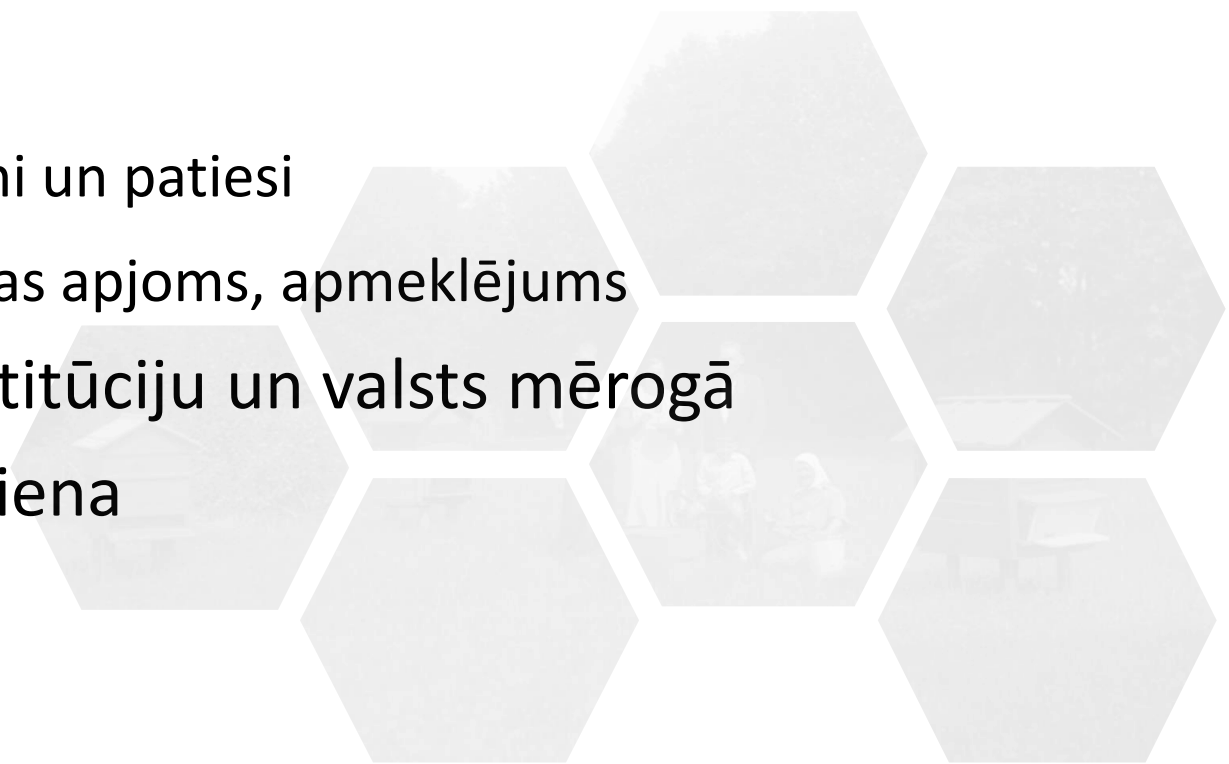
terminu vienādošanas

datu pēctecības, lai dati būtu salīdzināmi un patiesi

Jauns statistikas lauks – DOM: kolekcijas apjoms, apmeklējums

Turpināt sadarbības reģionu, starpinstitūciju un valsts mērogā

Pakāpeniski jāveido digitalizētāju kopiena

Paldies,
uz sadarbību!

Eva Ausēja
eva.auseja@lnb.lv

